

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, joka koskee sellaisia suuryrityksiä, jotka eivät vielä ole olleet velvollisia kestävyysraportointiin. Laki mahdollistaisi raportoinnin lykkäämisen kahdella vuodella, 1.1.2027 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin. Ehdotuksella pantaisiin täytäntöön kestävyysraportointia koskevat säännökset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä direktiivien (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta koskien päivämääriä, joista alkaen jäsenvaltioiden on sovellettava tiettyjen yritysten kestävyysraportteja ja asianmukaista huolellisuutta koskevia vaatimuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2025, mutta sen säännöksiä voitaisiin soveltaa jo 1.1.2025 alkaneella ja sen jälkeisillä tilikausilla.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Direktiivimuutosten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	4
2.1 Direktiivien tavoitteet.....	4
2.2 Pääasiallinen sisältö	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	5
4 Tavoitteet	7
5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
5.1 Keskeiset ehdotukset.....	7
5.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
5.3 Muut vaikutukset.....	8
6 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	8
7 Lausuntopalaute.....	9
7.1 Ministeriö- ja viranomaiskannanotot	9
7.2 Talouselämän etujärjestöjen lausunnot	9
7.3 Tilintarkastajakunnan ja taloushallinnon palveluntuottajien lausunnot	9
7.4 Kansalais- ja ympäristöjärjestöjen kannanotot.....	9
7.5 Yksityishenkilöiden lausunnot	9
7.6 Lausuntopalautteen arviointiin perustuvat jatkotoimet	9
8 Säännöskohtaiset perustelut	9
8.1 Laki mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista	9
9 Voimaantulo	10
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	10
LAKIEHDOTUS	11
mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista	11

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön kestävyysraportointia koskevat säännökset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä direktiivien (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta koskien päivämääriä, joista alkaen jäsenvaltioiden on sovellettava tiettyjen yritysten kestävyysraportteja ja asianmukaista huolellisuutta koskevia vaatimuksia (jäljempänä *lykkäysdirektiivi*). Tämä direktiivi on osa komission 26.2.2025 julkistamaa ns. Omnibus I -ehdotusta, joka käsittää myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta 2024/1760 tiettyjen yritysten kestävyysraportoinnin ja asianmukaista huolellisuutta koskevien vaatimusten osalta (jäljempänä *muutosdirektiiviehdotus*).

Parlamentti hyväksyi lykkäysdirektiivin osaltaan 3.4.2025 ilman muutoksia ja neuvosto äänesti hyväksymisen puolesta 14.4.2025 [Direktiivi annettiin *.*.2025 ja se on julkistettu virallisessa lehdessä *.*.2025.] Muutosdirektiiviehdotuksen käsittely EU:n lainsäädäntöelimissä on kesken, mutta odotuksena on, että neuvottelut ehdotuksesta saadaan päätökseen kuluvan kalenterivuoden aikana.

Komissio on korostanut tiedonannossaan ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen” (COM(2023) 168 final) sellaisen sääntelyjärjestelmän tärkeyttä, jolla varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen mahdollisimman vähin kustannuksin. Sen vuoksi komissio on sitoutunut järjeistämään ja yksinkertaistamaan EU-lainsäädännön sisältämiä raportointivaatimuksia. Niin ikään Mario Draghin kilpailukykyraportti 9.9.2024 kiinnitti huomiota siihen, että nykyiset säännökset ovat omiaan rasittamaan suhteettomasti etenkin pk-yrityksiä.

EU-valtiopäämiesten Budapestin julistuksessa (11/2024) pyydettiin komissiota tuomaan esityksiä sääntelyn keventämisestä. Tähän vastauksena komissio tähtää vuoden 2025 työohjelmassaan siihen, että ennen sen toimikauden loppua vuonna 2029 hallinnollista rasitetta saadaan vähennettyä yleisesti 25 prosenttia ja pienten ja keskisuurten yritysten osalta 35 prosenttia. Ehdotus on ensimmäinen osa sääntelyn keventämiseen tähtäävien lainsäädäntöehdotusten sarjaa.

1.2 Valmistelu

Yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi komissio julkisti 26.2.2025 Omnibus I -ehdotuksensa parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 ja yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta annetun direktiivin (EU) 2024/1760 muuttamisesta (COM(2025) 80 final ja COM(2025) 81 final).

[Lykkäysdirektiivi julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä *.*.2025 ja se tuli voimaan *.*.2025] eli direktiivin 4 artiklassa säädetyllä tavalla seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se oli julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Kansallisen täytäntöönpanon määräaikana on 31.12.2025 (3.1 art., ensimmäinen alakohta).

Direktiivin valmistelusta informoitiin Eduskuntaa 11.4.2025 E-kirjelmällä E 22/2025 vp, jossa valtioneuvosto kannattaa soveltamisen lykkäämistä koskevia ehdotuksia. Suuri valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan (Pöytäkirja SuVP 21/2025 vp, kohta 4).

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä, jossa 14.4.2025 perustetun hankkeen numero on TEM039:00/2025.

Asiassa järjestettiin lausuntokierros [*.][*].-[*].[*].2025. Kooste lausuntopalautteesta esitetään jaksossa 7.

2 Direktiivimuutosten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Tämä hallituksen esityksen mukaiset ehdotukset rajautuvat yksinomaan niihin säännöksiin, jotka perustuvat lykkäysdirektiivin kestävyysraportoinnin osalta. Edesauttaakseen esityksen sisällön jäsentämistä komission Omnibus I -ehdotuksen kokonaisuuteen nähden, tässä jaksossa kuvataan myös ne muutospäätösvaihtoehtojen säännökset, jotka koskevat kestävyysraportoinnin sisältöä. Sen sijaan ne komission ehdotukset, jotka koskevat yritysvastuudirektiivin muuttamista rajautuvat tämän kuvauksen ulkopuolelle.

2.1 Direktiivien tavoitteet

Lykkäysdirektiivin tarkoituksena on antaa kestävyysraportointiin velvollisille yrityksille enemmän aikaa valmistautua raportoinnin aloittamiseen. Muutospäätösvaihtoehtojen avulla pyritään tekemään kestävyysraportoinnista nykyistä helpommin ymmärrettävämpää ja tehokkaampaa. Niin ikään muutospäätösvaihtoehtojen tavoitteena on vähentää myös pk-yritysten hallinnollista taakkaa rajoittamalla suuryritysten tietopyyntöjä niiden arvoketjuihin kuuluville pk-yrityksille.

2.2 Pääasiallinen sisältö

2.2.1 Kestävyysraportointivelvollisuuden rajoittaminen ja ajallinen lykkäminen

Kestävyysraportointidirektiivi säätää ajallisen porrastuksen raportoinnin aloittamiselle. Raportoinnin aloittavat kuluva vuosi sellaiset vähintään 500 henkilöä työllistävät yritykset, jotka kerryttävät liikevaihtoa ainakin 50 miljoonaa euroa, tai joiden taseen loppusumma ylittää 25 miljoonaa euroa; ensimmäiset raportit koskevat tilikautta 2024. Toisaalta lykkäysdirektiivin myötä muiden kestävyysraportointivelvollisten osalta raportointi siirtyy eteenpäin kahdella vuodella siitä, mitä aiemmin säädettiin. Niiden kestävyysraportit laaditaan ensimmäisen kerran vasta 1.1.2027 alkavalta tilikaudelta ja julkistetaan vuonna 2028.

Lykkäytymisen ohella raportointivelvollisten joukko supistuisi. Muutospäätösvaihtoehtojen mukaan raportointivelvollisuus koskee vastaisuudessa vain sellaisia yrityksiä ja konserneja, joiden palveluksessa on kumpakin kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena yli 1.000 työntekijää ja (i) liikevaihto suurempi kuin 50 miljoonaa euroa, tai (ii) taseen loppusumma suurempi kuin 25 miljoonaa euroa. Nämä liikevaihto- ja tasekriteerit olisivat samat kuin mitä voimassa olevassa tilinpäätösdirektiivissä säädetään suuryrityksen määrittelemiseksi, mutta työntekijäkriteeri korottuu nelinkertaiseksi nykyiseen verrattuna. Merkitystä vaille jäisi muutospäätösvaihtoehtojen myötä myös se, onko yritys pörssilistattu vai ei.

2.2.2 ESRS-standardien mukaisten raportointivaatimusten keventäminen

Tilinpäätösdirektiivissä (2013/34/EU) – sellaisena kuin se on muutettuna kestävyysraportointidirektiivillä – asetetaan yrityksille kahdensuuntainen raportointivelvoite olennaisista ESG- eli kestävyysseikoista, jotka koskevat ympäristöä (engl. environment – E), ihmisoikeuksia ja sosiaalisia näkökohtia (engl. social – S) sekä yrityshallintoa (engl. governance – G). Raportoitaviksi tulevat tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan ymmärtää yhtäältä yrityksen vaikutukset kestävyysseikkoihin ja toisaalta kestävyysseikkojen vaikutukset yrityksen itsensä kehitykseen, tulokseen ja asemaan.

Kestävyystiedot on raportoitava noudattaen eurooppalaisia kestävyysraportointistandardeja (*ESRS-standardit*), jotka komissio hyväksyy delegoiduilla säädöksillään kestävyysraportointidirektiivin mukaisesti. Näissä ESRS-standardeissa täsmennetään kestävyystietojen sisältö ja tarvittaessa rakenne, jota on noudatettava raportoinnissa.

Komissio hyväksyi 31.7.2023 ensimmäiset ESRS-standardit, jotka ovat yleisiä eli toimialaneutraaleja. Niitä noudatetaan kestävyysraportoinnissa riippumatta siitä, millä toimialalla asianomainen raportointivelvollinen harjoittaa yritystoimintaa.

Tarkoituksena on yksinkertaistaa ja selventää nykyistä standardistoa hallinnollisen taakan keventämiseksi. Tämän toteuttamisen tarkemmasta sisällöstä ei kuitenkaan ole tietoa muutosdirektiivissä.

Aiemmin kestävyysraportointidirektiivi velvoitti komission laatimaan yleisten standardien ohella myös toimialakohtaiset ESRS-standardit raportoinniseksi erityisesti niistä seikoista, jotka ovat ominaisia yrityksen toimialalle. Näiden toimialakohtaisten ESRS-standardien laatimisesta kuitenkin nyt luovuttaisiin.

2.2.3 Pk-yritysten tiedonantovelvoitteiden rajoittaminen

Pörssilistatut pk-yritykset eivät enää kuuluisi kestävyysraportointivelvollisiin, kuten edellä jaksossa 2.2.1 todetaan. Muutosdirektiiviin sisältyy myös säännös, joka rajoittaa pk-yritysten – niin pörssilistattujen kuin listaamattomien – tiedonantovelvoitteita pankkeja ja muita finanssimarkkinatoimijoita samoin kuin kestävyysraportointiyrityksiä kohtaan. Pk-yrityksiltä ei saisi enää edellyttää muita kuin sellaisia tietoja, joista säädetään erikseen niitä koskevassa vapaaehtoisessa raportointistandardissa. Tiedonantovelvoite on siten huomattavasti varsinaisia ESRS-standardeja suppeampi.

2.2.4 Taksonomia-informaation supistuminen

Myös taksonomia-asetukseen perustuvat informointivelvoitteet ovat muutosdirektiiviehdotukseen perustuen aikaisempaa vähäisemmät osalle raportointivelvollisista. Kevennettyjä velvoitteita voisivat hyödyntää yritykset, joiden kerryttämä liikevaihto on 450 miljoonaa euroa pienempi.

2.2.5 Vaikutukset luottolaitoksille ja vakuutusyhtiöille

Muutosdirektiiviehdotus vaikuttaa pörssiyritysten ohella myös muihin yleisen edun kannalta merkittäviin yrityksiin eli luottolaitoksiin ja vakuutusyhtiöihin. Soveltamisala ei enää huomioisi erikseen tällaisia toimijoita.

3 Nykytila ja sen arviointi

Voimassaolevan lain nojalla kestävyysraportointiin velvollisia ovat seuraavat yritykset:

Porrastus	Raportointivelvolliset	Raportoinnin aikataulu sekä asianomainen säännös
”Ensimmäinen aalto”	i) Sellaiset pörssilistatut suuryritykset ja muut suuryrityksen kokoiset yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (so. rahoituslaitokset ja	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2024 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2025

(noin 100 yritystä)	vakuutusyhtiöt), joiden palveluksessa on yli 500 henkilöä.¹ ii) Edellä mainittujen oikeushenkilöiden konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat suurkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia erikseen asianomaisesta oikeushenkilöstä.	• Lain 1249/2023 voimaannossäännös, 2 mom. 1 kohta
”Toinen aalto” (noin 1.200 yritystä)	• Muut kuin edellä tarkoitetut suuryritykset ja -konsernit, myös osuuskuntamuotoiset (pl. alkutuotannolliset) sekä luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2025 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2026 • Lain 1249/2023 voimaannossäännös, 2 mom. 2 kohta
”Kolmas aalto”	i) Pörssilistatut pienyritykset² (pl. mikrokokoiset) ja keskikokoiset³ pörssilistatut⁴ yritykset ii) Pien- ja keskikokoisten pörssilistattujen yritysten konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat pienkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia erikseen asianomaisesta pien- tai keskikokoisesta yrityksestä iii) Vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettu pienet tai rakenteeltaan yksinkertaiset laitokset iv) Vakuutusyhtiölaissa tarkoitetut vakuutuskytkösyrietykset ja jälleenvakuutuskytkösyrietykset	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027 • Pörssilistatut yritykset voivat kuitenkin vapaaharkintaisesti lykätä raportointivelvoitteen alkamista kahdella vuodella • Lain 1249/2023 voimaannossäännös, 2 mom. 3 kohta sekä 4 mom.

¹ Suuryrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >250 henkilöä, liikevaihto >50 meur, ja tase >25 meur.

² Pienyrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >50 henkilöä, liikevaihto >15 meur, ja tase >7,5 meur.

³ Keskikokoisena pidetään yritystä, joka ei ole mikroyritys eikä pienyritys ja jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi suuryritystä määrittävistä raja-arvosta.

⁴ Pörssilistauksella tarkoitetaan säänneltyä markkinapaikkaa, jollaisena Suomessa toimii Nasdaq Helsinki Oy (Helsingin pörssi). Toisaalta niin kutsuttuna monenkeskisenä kaupankäyntijärjestelmänä (Multilateral Trading Facility, MTF) – joka ei siis ole säännelty markkina – on Helsingin pörssin ylläpitämä First North Finland. Pienikokoinenkin osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osake tai muu oman pääoman ehtoinen arvopaperi taikka joukkolaina on kaupankäynnin kohteena Helsingin pörssissä, kuuluu kestävyysraportointivelvollisiin.

	v) Merimieseläkekassa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos niiden sijoitustoiminnan osalta	
”Neljäs aalto”	ETA-alueen ulkopuoliset yritykset, jos niiden liikevaihto ETA-alueelta on viimeksi päättyneellä samoin kuin sitä edeltävällä tilikaudella >150 meur, ja niillä on ETA-alueella i) tytäryritys, joka täyttää suuryrityksen kriteerit, tai ii) sivuliike, jonka liikevaihto >40 meur viimeksi päättyneellä tilikaudella	- Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027 - Lain 1249/2023 voimaannossäädös, 3 mom.

Nykytilan arviointi on esitetty jaksossa 5.2.

4 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lykkäysdirektiivin täytäntöönpano ja siten keventää suomalaisten yritysten hallinnollista rasitetta EU-säädännön mahdollistamassa määrin. Tavoite vastaa sitä, että Petteri Orpon hallitusohjelmassa (Vahva ja välittävä Suomi 20.6.2023, s. 101) pidetään tarpeellisenä välttää EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsäätelyä.

5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5.1 Keskeiset ehdotukset

Lykkäysdirektiivin mukaisesti esityksessä ehdotetaan kestävyysraportoinnin myöhentämistä kahdella vuodella sellaisten suuryritysten osalta, jotka eivät ole olleet velvollisia raportin laatimiseen tilivuodelta 2024 ja sen julkistamiseen kuluvana vuonna. Siten kestävyysraportti tulisi niissä laadittavaksi ensimmäisen kerran vasta 1.1.2027 alkavalta tilikaudelta ja julkistettaisiin vuonna 2028.

5.2 Pääasialliset vaikutukset

5.2.1 Raportointivelvoitteiden lykkääminen kahdella vuodella

Velvollisuus kestävyysraportin laatimiseen myöhentyisi niin, että suuryrityksen olisi laadittava kestävyysraportti vasta 1.1.2027 alkavasta tilikaudesta ja se olisi julkistettava vuonna 2028. Tämä ei kuitenkaan koske ”ensimmäisen aallon” suuryrityksiä ja -konserneja, joiden on tullut laatia kestävyysraportti jo tilivuodelta 2024 (ks. taulukko sivulla 6).

Voimassaoleva kestävyysraportointidirektiivi on tullut saattaa voimaan 6.7.2024 mennessä. Suomi pani direktiivin täytäntöön 21.12.2023 muun muassa kirjanpitolain muutoksella (laki 1249/2023). Kolmestakymmenestä ETA-valtioista osa on kuitenkin laiminlyönyt tämän määräajan. Tällaisia maita on edelleen kaksitoista: *Viro, Saksa, Itävalta, Hollanti, Tšekki, Espanja,*

*Portugali, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta ja Islanti.*⁵ Ottaen huomioon, että näiden maiden yritykset eivät kansallisten lakiansa mukaan ole vielä velvollisia kestävyysraportointiin, direktiivimuutos tarkoittaa tosiasiallisesti sitä, että Suomi samoin kuin muut sellaiset EU-valtiot, jotka ovat panneet direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön, saatetaan tältä osin yhdenvertaiseen asemaan edellä mainittujen maiden kanssa.

Lykkäysdirektiivi ei miltään osin rajoita suomalaisten yritysten kestävyysraportointidirektiivin mukaista raportointia. Esimerkiksi yritys, joka vapaaehtoisesti raportoi kestävyystietonsa jo kuluvasta vuodesta 2025, voisi jatkaa kestävyysraportointia myös vuodesta 2026, vaikka oikeustila muuttuu lykkäysdirektiivin myötä siten, että ensimmäinen pakollinen raportointikausi olisi vasta vuosi 2027. Kestävyysraportointidirektiivin vaatimukset täyttävät kestävyysraportit ovat kurantteja, vaikka ne laadittaisiin lykkäysdirektiivin tarkoittamaa ensimmäistä raportointikautta (so. tilivuosi 2027) aikaisemmista tilikausista.

Edellä esitetty koskee yksinomaan kestävyysraportointia. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältövaatimuksiin ei olisi vaikutusta jäämisellä pois kestävyysraportointivelvollisten ryhmästä.

5.2.2 Kestävyysraportointivelvollisten piirin supistaminen – vaikutukset rahoitusmarkkinatoimijoiden tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi

Kestävyysraportoinnissa julkistettava informaatio on keskeinen perusta myös luottolaitosten, vakuutusyhtiöiden ja muiden rahoitusmarkkinatoimijoiden omien – niin ikään EU-sääntelystä juontuvien – raportointivelvoitteiden täyttämiseksi samoin kuin niiden vakavaraisuuslaskennalle. Yhteys on kriittinen EU:n vihreän kehityksen ohjelman mukaisen tavoitteen toteuttamiseksi: pääomavirtojen kohdentamiseksi enenevässä määrin kestäviin kohteisiin. Periaatteessa markkinatoimijat voisivat oma-aloitteisesti edellyttää rahoitusehdoissaan, että asiakasyritykset antavat sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen rahoitusmarkkinoiden omien informaatiovelvoitteiden täyttämiseksi. Tämä kuitenkin edellyttäneen sellaista tietotarpeiden määrittely- ja yhtenäistämistyötä markkinaosapuolten kesken, joka ei liene toteutettavissa kovin lyhyellä aikaperspektiivillä.

5.3 Muut vaikutukset

Ehdotus ei vaikuta verokertymään eikä myöskään asettaisi uusia velvoitteita Verohallinnolle. Vaikutusta ei ole myöskään Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka toimii tilinpäätöstietojen rekisteriviranomaisena.

Ehdotus ei sivua kuluttajien asemaa koskevia seikkoja. Kansalaisyhteiskunnan yleisen tiedonintressin kannalta raportointivelvoitteen myöhentäminen vähentää yleisöjulkisuutta kestävyysseikoista siltä osin kuin yritykset eivät niitä julkistaisi oma-aloitteisesti.

6 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Lykkäysdirektiivillä muutetaan tilinpäätösdirektiiviä (2013/34/EU), joka käsittää tilinpäätös-säännösten ohella myös säännökset kestävyysraportoinnista. Tilinpäätösdirektiivi on minimidirektiivi, joka sallii jäsenvaltion asettavan kansallisesti direktiiviä tiukempia velvoitteita.⁶ Siten

⁵ Tilanne 30.11.2024, lähde: <https://www.ropesgray.com/en/insights/viewpoints/102jrue/an-update-on-eu-corporate-sustainability-reporting-directive-transposition>

⁶ Poikkeuksena pienyrityksen tilinpäätösinformaatiota koskevat direktiivivelvoitteet, joista jäsenvaltiot eivät saa säätää ankarammin.

periaatteessa Suomi voisi pysyttäytyä kestävyysraportointidirektiivin alkuperäisessä julkistamistahdissa eli edellyttäen pörssilistaamattomien suuryritysten julkistavan kestävyysraporttinsa jo parhaillaan kuluva vuodesta 2025 ensi vuoden aikana. Tämä kuitenkin asettaisi suomalaisyritykset ETA-alueen kilpailijoitaan epäedullisempaan asemaan muita suuremman kustannusrasitteen myötä. Toisaalta, kuten jaksosta 5.2.1 ilmenee, muutosehdotus ei miltään osin rajoita raportointimahdollisuutta. Yritys saa vapaaehtoisesti raportoida kestävyystietonsa jo kuluva vuodesta 2025 ja jatkaa raportointia vuodesta 2026, vaikka oikeustila muuttuisi ehdotetulla tavalla siten, että ensimmäinen pakollinen raportointikausi olisi vasta vuosi 2027.

7 Lausuntopalaute

Luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros [*].[*]. – [*].[*].2025, jossa annettiin kaikkiaan [*] lausuntoa, jotka ovat kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa Lausuntopalvelu.fi (diarinumero: [*].). Lausuntojen määrän ja niiden sisällön selkeyden vuoksi erillisen yhteenvedon laatimista ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Seuraavassa esitetään tiivistelmät kananottojen keskeisestä sisällöstä.

7.1 Ministeriö- ja viranomaiskannanotot

- [*].

7.2 Talouselämän etujärjestöjen lausunnot

- [*]

7.3 Tilintarkastajakunnan ja taloushallinnon palveluntuottajien lausunnot

- [*]

7.4 Kansalais- ja ympäristöjärjestöjen kannanotot

- [*]

7.5 Yksityishenkilöiden lausunnot

- [*]

7.6 Lausuntopalauteen arviointiin perustuvat jatkotoimet

[*].

8 Säännöskohtaiset perustelut

8.1 Laki mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista

1 §. Lykkäysmahdollisuus. Pykälä käsittää lykkäysdirektiivin 1.a.i ja 1.b.i artiklaa vastaavat säännökset, joilla myöhennetään kestävyysraportointivelvollisuuden alkamista siitä, mitä säädetään kirjanpitolain muuttamista koskevassa laissa 1249 /2023 (voimaantulosäännös, 2 mom. 2 ja 3 kohta).

Ehdotetun 1 momentin nojalla sellainen suuryritys ja -konserni, joka ei vielä ole ollut velvollinen kestävyysraportointiin, voisi lykätä raportoinnin aloittamista kahdella vuodella eli 1.1.2027

ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin. Lykkäysdirektiivin mukaisesti säännöksen ulkopuolelle jäisivät suuryritykset ja -konsernit, jotka ovat laatineet kestävyysraportointidirektiivin alkuperäisen säännösten velvoittamina kestävyysraportin tilikaudelta 2024 ja julkistaneet sen kuluvana vuonna 2025. Tähän raportoinnin ”ensimmäiseen aaltoon” (ks. taulukko s. 5) kuuluivat pörssilistatut suuryritykset ja muut suuryrityksen kokoiset yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (so. rahoituslaitokset ja vakuutusyhtiöt) edellyttäen, että niiden palveluksessa on yli 500 henkilöä.

Pykälän 2 *momentti* kohdentuu raportoinnin kolmanteen aaltoon (ks. taulukko s. 6), joka käsittelee pörssilistatut pk-yritykset. Ehdotus sallisi tällaisen yrityksen lykkäävän raportoinnin aloittamisen 1.1.2028 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin; raportointi myöhentyisi näin kahdella vuodella siitä, mitä säädettiin alkuperäisessä kestävyysraportointidirektiivissä. Säännös juontuu lykkäysdirektiivin 1.a.ii ja 1.b.ii artiklasta. Tämä momentti jää kuitenkin vaille merkitystä, jos komission ehdotus muutosdirektiiviksi hyväksytään; raportointivelvollisuus ei enää ulottuisi pk-yrityksiin, vaikka ne olisivat pörssilistattuja.

2 §. Voimaantulo. Lainmuutosta voitaisiin soveltaa jo tilikaudella, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa 1.1.2025 tai sen jälkeen alkaneella tilikaudella. Tämä on lykkäysdirektiivin tarkoituksen mukaista, vaikka direktiivissä ei vastaavasti säädetä, vaan edellytetään jäsenvaltioiden panevan direktiivivelvoitteet voimaan 31.12.2025 mennessä (3.1 art. ensimmäinen alakohta).

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.12.2025, ja että sitä saataisiin soveltaa jo 1.1.2025 ja sen jälkeen alkavina tilikausina.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Lakiehdotus ei vaikuta perusoikeuksiin eikä se käsitä muitakaan seikkoja, joiden toteuttamiselle perustuslaillisilla näkökohdilla olisi merkitystä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Koska direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista

Eduskunnan mukaisesti säädetään:

1 §

Lykkäysmahdollisuus

[1 mom.] Sen estämättä, mitä säädetään kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain (1249/2023) voimaantulosäännöksen 2 momentin 2 kohdassa, kohdan tarkoittamat yritykset ja konsernit saavat laatia toimintakertomuksensa ja konsernitoimintakertomuksensa ilman kirjanpitolain 7 luvussa tarkoitettua kestävyysraporttia ennen 1 päivänä tammikuuta 2027 alkavia tilikausia.

[2 mom.] Sen estämättä, mitä säädetään kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain (1249/2023) voimaantulosäännöksen 2 momentin 3 kohdassa, kohdan tarkoittamat yritykset ja konsernit saavat laatia toimintakertomuksensa ja konsernitoimintakertomuksensa ilman kirjanpitolain 7 luvussa tarkoitettua kestävyysraporttia ennen 1 päivänä tammikuuta 2028 alkavia tilikausia.

2 §

Voimaantulo

[1 mom.] Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2025. Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2026 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin.

[2 mom.] Lakia voidaan soveltaa myös tilikaudella, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, jos tilikausi on alkanut 1 päivänä tammikuuta 2025 tai sen jälkeen.

Helsingissä *.*.2025

Pääministeri

Työministeri